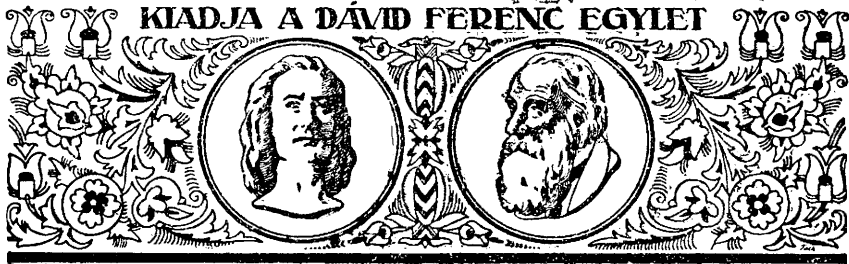

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

I. Ferdinánd király Ófelsége.

Julius 20-án éjjel 2 óra 15 perckor ért véget I. Ferdinánd királyunknak testi szenvedése s tért vissza halhatatlan lelke égi Atyánkhoz, miután az Urban csendesen elszenderült. Mindannyian fájdalommal vettük a halálhírt s őszinte részvételt gondoltunk a gyászoló királyi családra s vettünk részt a gyászbán, mint néhai uralkodónk nagy családjának tagjai.

E fájdalomban és gyászbán Egyházunk egésze osztozott s mikor legelőbb tehetette, azonnal kifejezte részvétét Mihály Ófelségének, a királyi családnak, a miniszterelnöknek és a vallásügyi miniszternek.

Egyszersmind arról is gondoskodott ősz Püspök urunk, hogy a gyászszertartásnál Egyházunk képviselve legyen s egyházközségeinkben naponként harangozások, imák legyenek és vasárnapon gyászistentisztelet tartassék, amikor az elhunyt nagy király érdemeit méltatták és az utóimában áldást kértek lelkészeink a trónra lépett Mihály király Ófelségére.

Mi az Unitárius Egyház hievei mélyen érezzük a király személyi kiválóságának nagy jelentőségét s sokszor tapasztaltuk, hogy az ország igazgatásában jó volt tudnunk, hogy a politikai pártokon felül volt egy királyi szív, amely velünk érzett a mi szenvedéseink közepette. Legyen azért emléke örökké áldott, pihenése csendes s az új királynak gyermeki szívéből áradjon szét olyan szeretet, amely képessé teszi országunk vezetőit részrehajlatlan szeretettel teljes, igazságos és sikeres, boldog és nyugodt életet eredményező kormányzásra.

TŰZHELY MELLETT

Isten felé . . .

Óh, milyen magosan van az a hegy,
ahol Te lakol: Isten.

Reménytelen vágyaink mindennap Hozzád kíváncsoznak,
de erőtlén lábaink hiába kapaszkodnak
a meredek uton:
sohsem tudunk odáig feljutni.

Pedig milyen szép lehet
a te Isten-országod.
Csodálatos hely,
milyen az Olympus s Parnasszus sem volt,
s hogy hódol ott minden alásan Neked!
Hogy vágyunk mi is oda:
a csend, a hit, a béke bibor-honába!

De mi nagyon parányok vagyunk
s nagyon erőtlének.
Csak kapaszkodunk,
de nem jutunk fel Hozzád.

Óh Uram Isten,
nyujtsd ki a karod,
segíts fel magadhoz a meredek uton
s mutasd meg a Te orcsádat . . .

Mert olyan-olyan nagyon vágyunk Tehozzád!

S. Nagy László.

Mégcsak egy félév az élet . . .

I. Fejezet.

Bódult, mély álomból ébredt Balogh István. Az izzadság előtötte minden tagját, s valami nagy, lenyűgöző erőtlenség uralkodott egész testén. Ébredező öntudata halk beszélgetést fogott fel, mely mellőle jött valahonnan, de amelynek szavait nem tudta megérteni. Bágyadtan feleröltette nehéz szempilláit, csak annyira, hogy alóluk ki tudjon leselkedni egy kicsit. Először semmit sem látott, azután, hogy a szeme hozzászokott valamicskét a világossághoz, fehérköpenyes, szemüveges orvosokat pillantott meg maga mellett. Az egyik, öregebb, sűrű szemöldökű férfi volt, mellette egy fiatalabb, jóképű ember magyarázott valamit.

— A lázlista? — kérdezte az öregebb.

— Állandóan hőemelkedés, még pedig magas. — Felelte a fiatalabb. — Különben is a Röntgen-kép mutatja, hogy a jobb szárny már teljesen elvizenyősödött, s a balszárny is erősen meg van támadva.

— Megbirna egy műtétet?

— Kétlem, Méltóságos uram, a szive is nagyon gyenge. Oxigénnel ugyan próbálkoztunk, de . . .

— Nincs remény, mi? Persze, elhanyagolt tuberculosis, végső stádium.

— Pár hónapig még elhuzza, s hátha addig megerősödnék a szive annyira, hogy egy műtétet kiállhatna . . . ?

— Legfeljebb egy féléve van hátra . . . s ilyenkor a sziv nem szokott csodákat művelni. Hanem hát majd meglátjuk.

S a két orvos beszélgetve tovább haladt. Azt hitték, a páciens alszik. Am Balogh István nem aludt már. Minden csepp vére a fejébe tódult, a szive lázasan dobogott, s életre rémült agyában csak ez a pár szó dübörgött észtvesztően: „Legfeljebb egy féléve van hátra!“

Két éve feküdt már a szanatóriumban, tudta jól, hogy nagy beteg, de sohasem hitte volna, hogy ennyire rosszabbodják a dolog. „Legfeljebb egy féléve van hátra!“ Irgalmas Isten, hát lehetséges lenne, hogy ő, Balogh István, a Boldogfalvi Balogh család utolsó sarja, annyi szép reménynek letéteményese, a Zilahy Blanka vőlegénye csakugy kimuljék a világból, mint akármelyik földi férész, akinek nincs predikátuma, nincs történelme, nincs bájos, finom, előkelő, szép menyasszonya, s akit nem vesznek körül drága doktorok, hogy a lélekzetét is lessék, ha egészséges-e? Legfeljebb egy féléve van hátra! . . . Ez a test, amely annyi leánynak, asszonynak volt gyönyörűsége, ezek a szemek, melyben állítólag menyországot fedeztek fel, ez a dobogó sziv, mely úgy tudott lelkesedni, égni, szeretni . . . hogy ez a test megmerevedjék, ezek a szemek meghomályosodjanak, s az a tüzes sziv megszűnjék dobogni? Lehetséges-e? Ó, lehetséges-e?

Nem tudott megbékülni a gondolattal, hogy legyen egy óra, mikor Balogh István megszűnik lenni.

S ha még nem mondták volna meg az időt is. Ha azt mondták volna: „Ó, még élélhetsz sokáig, ha jól vigyázol magadra“. Ha adtak volna valami reményt... Mit bánta volna, ha hirtelen, váratlanul egyszer csak elszenderül... hiszen mindenkit érhet baleset: elüthet egy autó, elgázolhat a vonat, leeshetsz valamelyik szakadékba, vagy megmérgezhet egy gomba, amit ebédre jóízűen elfogyasztottál... De így? Hogy pontosan megmondják: „Legfeljebb még egy félévig...“ Ó, ez örjítő valami...

A szanatórium többi betege már régen kint sétált a friss tavaszi napsütésben, de ő még mindig ágyában hevert tusakodva. Az ápolónő többször megszólította, kelljen fel már s sétáljon egyet ő is, mint a többiek. Nem szabad elhagynia magát. A sok nőgátsra aztán mégis csak felöltözött ő is s lement a szanatórium parkjába. Utálta azt a helyet. Minden olyan sablonos, még a fenyőfák is, amelyeket kertész ültetett s a virágok is, mintha azok is tudóbetegek lennének, páciensek, olyan bágyadtak és szintelenek.

Leült rendes helyére a karszékbe s az ápolónő becsomagolta.

Kábultan próbált gondolkozni. Ha már meg kell halnia... Ó, szinte lehetetlen! De ha csakugyan úgy volna... akkor kell valamit tennie. Nem várhatja meg tunyán, védekezés nélkül, folytonos remegés között, míg a halál összeszorítja csontkezét a torkán... Vad élnivágyás ágaskodott fel benne! De ha nem lehet, hát legalább haljunk meg szépen. Tervek kergették egymást a fejében. Először arra gondolt, hogy kiszökik a szanatóriumból, belevesi magát valamelyik éjjeli lokálba, részegre issza magát s aztán... aztán egy golyót... oda, a szíve közepébe, mely még arra sem jó, hogy legalább egy műtéthez segítse, a reménynek egy utolsó megcsillanásával. Ám sohasem szerette az italt annyira, hogy be tudott volna rugni tőle. S aztán úgy emlegessék-e, mint egy részeg disznót, aki ott halt meg a mocsárban, borgőzös fővel, öntudatlanul? Nem. Ez nem jó terv. Valami mást kell tennie. Villámlás erejével egy gondolat szökött az agyába. Hazamenni! Haza Boldogfalvára, meglátni mégegyszer a menyasszonyát, megcsókolni még egyszer az ajkát, elbucszni az ősi birtoktól, istenhozzadot mondani gyermekkora játszóhelyének, apja, nagyatya házána s aztán szépen, békésen elszunnyadni, az ősi birtok utolsó gazdája... visszajött meghalni...

Ez az, ezt fogja tenni. Lázasan látott neki terve keresztülvételének. Megszámolta a pénzét, épp elég hazáig. Kibontakozott takaróiból, csak a téli kabátját tartotta meg, az jó lesz az uton s aztán egy óvatlan pillanatban eloldalgott a veteményes kert felé. Szerencséje volt, a veteményes üres volt, senki sem dolgozott benne. Végig ment a murok és a hagyma ágyások között, s mire ereje cserbenhagyta volna, kilépett a kis hátsó kapun az utcára. Neki támaszkodott a kerítésnek. A menekülés izgalma kimerítette.

De nem szabad most pihenni, észrevehetik, visszavihetik s ó, jaj, most nem akart már visszamenni a komoly, nehézsza-gu kórterembe, a tudós orvosok közé, akik olyan jól tudják, hogy ő neki már csak félév az élet! Összeszedte minden erejét s valahogy elvászorgott a legközelebbi főutca-ig. Odaintett egy arra haladó fiá-kert s belevágta magát.

— A vasutra!

II. Fejezet.

Éjfél is el volt múlva már, mikor a vicinális megérkezett Boldogfalvára. Balogh István fáradtan kászoló-dott le a hitvány kupéból, mely agyonrázta, kemény ülésével összetörte amu-gy is gyöngé testét. Hja! mikor még egészséges volt, szép sárga hajtókocsi szokta várni itt az állomáson, vagy pláne bent a városban, ahol a rendes vonatot fel kellett cserélni a vicinálissal. Miért is nem sürgönyözte meg, hogy jön?! De hát ugy szaladt, ugy menekült a szanatóriumból, semmi más gondja nem volt, mint hogy minél messzebb kerüljön attól a kegyetlen helytől, ahol kimondták rá a halálos ítéletet: „Legfeljebb még egy félve van“.

Az állomáson nem volt senki, az álmos bakter is behúzó-dott az állomás-épületbe, mihelyt a vonat tovább indu-lt. Balogh István egyedül maradt. Körülnézett a hold fényénél, amely ezen az estén kivételesen tisztán ragyogott be mindent, fát, bokrot, követ. Jó félórányira volt a falu az állomástól, de hát nem volt egyebet mit tenni, ha csak nem akart a füledt, áporodott levegőjü bakterházban aludni. Elindult hát az uton a falu felé. Az idő meglehetősen hűvös volt, a tavasz feslő hevülete még nem tudta felmelegíteni a levegőt. Balogh István összehuzta nyakán a félikabátját. A vonaton vért köpött, jó lesz vigyázni, nehogy hamarabb érje utól a kaszás, mint tervét megvalósíthatta volna. Egyébként a friss levegő még jót tett neki. Felfrissítette, láztól égő homlokát lehűsítette, s új erőt kölcsönözött fáradt tagjainak. Sokkal hamarabb ért be a faluba, mint gondolta volna. Gondolatai ugy elfoglalták, hogy mire észre-vette magát, már bent járt a falu első házai között. De most hová, merre? Ósi kuriájában senki sem lakott, kulcsa a papnál volt, aki távollétében az egész birtokot is gondozta helyette. Megállott egy pillanatra, hogy gondolkozzék. Szétnézett a falu egyszerű, de szép, fehérre meszelt házai felett. Csendes volt a falu, még a kutyák is aludtak már, elvéve vakkantott egyet-egyet valamelyik, ha álmában nyöszörögve megfordult a másik oldalára. Hirtelen azonban távoli zörgés támadt, mely egyre erősödött. Valami szekér jött arrafelé, nemsokára láthatóvá vált a viharlámpa, mely elől a kőberhez volt erősítve. Utazó csizmadiák lehettek, akik valami vásárra voltak igyekezőben. Balogh Istvánnak egy gondolat ötlött az agyába. A szekér Keményfalva felé robogott, s Keményfalván lakott Zilahy Blanka. Nem gondolkozott sokáig, amint közelébe ért a szekér,

eléjeszaladt, s kitárt karokkal intett, hogy álljanak meg. A kocsis megrántotta a gyeplőt, s a lovak tüszkölve, kapaszkodva álltak meg pár lépésnyire Istvántól. Körül a kutyák mindenütt felriadtak, vad ugatással rágták a kerítések alját,

— Hej, mi az ott — kiáltott le a kocsis, szép, nagy bajszú székely, — tán csak nincs zár alatt a falu?

Balogh István közelebb ment hozzá, s a zsebében kotorászva összeszedte megmaradt pár pénzdarabját. Jobban beszél az, mint száz kérés, rimánkodás.

— Keményfalva felé mennek ugy-e? — kérdezte a kocsis-tól.

— Arra mi, arra megyünk, — felelte az, gyanusan végigméregvetve Istvánt.

— Nem vinne-é el engem odáig, hiszen csak egy hajítás ide, de én fáradt vagyok nagyon.

S azzal feléje nyújtotta a markában összegyűjtött pénzdarabokat.

— Hásze, ha csak ez az egész, jöjjék fel ide a bakra mellém, a többiek ugyanis mind alusznak bent, a kóber alatt. De ne nyujtogassa nekem azt a pizt, mer még elveszem!

Hanem azért nem vette el. Jómódu székely gazda lehetett, aki megvette az árát annak, aminek illet; ilyen fajta szivességért azonban átallotta volna elfogadni valamit. Nem lesz az a székér nehezebb ezzel az eggyel, különösen, hogy olyan rossz bőrben van a szegény. Bizony csak hálni jár belé a lélek.

Rövid volt az út, jó két lova volt a gazdának, tíz percbe sem került, s már feltűnedeztek a Zilahy kastély magas jegenyefái. A falu, innenső végén volt építői még a boldog béke éveiben építették. Szolgabíró lehetett valamelyik ős, nem félt a rablóktól, azért nem huzódott be a faluba védelemért. Aztán jött a világháboru s akkor már nem bánták volna, ha egy kissé demokratikusabban közelebb lehettek volna a községhez, de akkor már késő volt. Jó hangos kutyákat tartottak hát, s puska volt mindig a kéznél, amíg csak a világegés le nem zajlott.

— Itt álljon meg, legyen szives. — Kérte István a gazdát, s amint a lovak megálltak, lelépett a szekérről.

— Hát ha már pénzt nem akar elfogadni, fogadja el a köszönetemet, — mondta, s kezet nyújtott. — Tartsa meg az Isten.

— Köszönöm, engem már csak valahogy megtart, de jól vigyázzék az ur is, hogy tartsa meg az Isten, mer erősen cigány bőrben van, sértésként ne vegyè...

Balogh István kelleetlenül vont vállat. Hát már ez is?.. Azzal megemelte a kalapját s átlépett az országútról a kastélyhoz vezető utra. A gazda fejcsóválva nézett utána, de aztán megcsapkodta a lovait s tovadüböggött a szekérével. Jókora park vette körül a kastélyt, s a sűrű fák között István alig találta az utat. Lélektelenül ment a nagy fák alatt, valami nagyon a mellére feküdt, nem tudta mi az, a tüdeje-e ujra, vagy a kiismerhetetlen sötét ösztönös félelme?

Még el sem hangzott a szekér egyre távolodó zörgése, mikor valami új hang ütötte meg a fülét. Zenei hangok voltak, de valami olyan szerszámokkal fujva, ütve és huzva, amilyenek ő eddig nem hallotta mását. Megdöbbenve állott meg egy pillanatra. Vajjon nem csak a láz játszát vele rémmeséket? De nem, a zaj, vagy zene egyre erősebben hangzott, lehetetlen volt, hogy hallucináció legyen. Meggyorsította lépteit. A fákon keresztül világosság csillant feléje, tehát ébren voltak a kastélyban. Elhagyta a fákat s kiért a tágas udvarra, hol a fölépcső volt, földszintjének minden ablaka fényárban uszott. Oldalt nagy nyitott veranda terpeszkedett, a szobából kivezető ajtó tárva-nyitva volt s kiömlött rajta a zaj, zene és vidám kurjontgatások színes zagyvaléka. István megdöbbenve állott meg. Ebben a kastélyban már régóta nem volt vigasság; mióta a ház ura meghalt, s a kastély urnője özvegyen maradt, azóta itt nem mulattak. S azonkívül a menyasszonya még nem régen is azt irta a levelében, hogy úgy élnek ketten, az édesanyjával, mint valami apácák, visszavonulva és csendesen.

Odalopakodott a verandához és beleselkedett a felfutó vadszőlő indái között. Furcsa látvány tárult eléje. A zongoránál a gyászoló özvegy ült, de egyáltalán nem látszott gyászolni. Vad, erős ütemű melódiát játszott, az afrikai négerek tam-tamos, monoton zenéjére emlékeztetett a dallam, s a zongora hurjaira rárakott kulcsok, villák, kanalak, zörögve, csörögve ugrándoztak, pokoli harmóniát teremtve. Mellette valami ismeretlen, divatos ruhájú ur játszott egy hegedűn, de az sem olyan volt, mint a rendes hegedűk szoktak lenni; tölcser volt erősítve az oldalára s a hegedű úgy bűgött tőle, mint egy duda. Tovább ismét két ur állott, egyiknek a kezében réztányér, másiknak dob, s ütötték a taktust mindketten valami fakanállal. A zongora körül fel voltak szedve a szőnyegek s a parketten három vagy négy pár táncolt, jobban mondva ugrált a zene ütemeire. Mindnyájan, a zenélők is, meg a táncolók is, valami hihetetlenül groteszk látványt nyujtottak, minden tagjuk rán-gatódzott, csavargott, vonaglott a zene ütemeire.

Balogh István megkövülten állott a veranda oszlopához dölve. Nem tudta, ébren van-e, vagy álmodik! Mintha Szent Vitus láza szállta volna meg az egész társaságot ott bent a szobában, úgy néztek ki s Istvánnak megfordult a fejében hirtelen, hogy talán orvosért kellene szaladni. Hirtelen azonban eszébe ötlött, hogy olvasott ő valami új, modern táncról, még a sanatóriumban valamelyik lapból, melyet a kaliforniai zugkocsmák részeg néger munkásaitól sajátított el a civilizált Európa. Most emlékezett a nevére is, Csárlsztonnak hívták. Bizonyára ez kellett, hogy legyen, amit ott bent a szobában műveltek.

Valami kellemetlenül hideg, kiábrándító érzés szaladt végig az István szívéen. Szeme megbűvölve tapadt oda az egyik táncosnó alakjára. Hát ez lenne az ő menyasszonya, a finom, művelt előkelő Zilahy Blanka? — megdörzsölte a szemeit. Sajnos azonban,

nem tévedett. Az az ugráló, rángatózó, vonagló nőstény ott a parketten, az Zilahy Blanka volt.

Egy dübörgő fináléval véget ért a zene, megállottak a párok s vadul tapsoltak folytatásért. Mindenki lihegett, izzadott, de azért mindenik táncolni akart még. Am megjelent a cselédség s tálcán frissítőket hordott körül, le kellett tenni a tánc folytatásáról. A párok letelepedtek körül a szobában, ahol éppen helyet találtak, az egyik azonban, egy férfi és egy nő, kezükben frissítőkkal, kiléptek a verandára. István riadva ismert Blankára a hölgyben. Még jobban a mély homályba huzódott, melyet a veranda és a ház összezögellése alkotott. Elnézte azt az imádott arcot, mely máskor a megfontoltság, fenkölt büszkeség és hideg nyugalom vonásait viselte magán. Most felhevülten, mély árnyékkal a szemei alatt, inkább emlékeztetett valami fővárosi parkettáncosnőre, mint a büszke Zilahy család nemes sarjára.

Blanka és az ismeretlen fiatalember intim suttogásba mélyedtek egymással. Most valami szentimentális hasonlatot mondhatott az ifju, mert mindketten a teljes pompájában ragyogó holdra néztek s a Blanka ajkán felcsendült egy ezüstös, csengő kacaj. Még nevetett Blanka, mikor a fiatalember hirtelen hozzáhajolt s megcsókolta a nyakát. Tehetetlen düvel szorult össze a Balogh István keze, de nem volt annyi ereje sem, hogy megmozduljon. Ó, Blanka, Blanka, fohászzkodott fel néma kétségbeesésében, csak most az egyszer légy a régi büszke hölgy, a megközelíthetetlen, a felténelküli, . . . csak most az egyszer mérd végig a te fagyos, megsemmisítő tekintetteddel ezt a ficsurt itten, aztán hagyd itt leforrázva, megsemmisítve s én elfeledem, amit láttam, szolgád leszek, ugy köszönöm meg, hogy szivemnek legalább ezt az egy illuzióját nem ölted meg . . . !

Blanka ijedten rezzent össze a csókra, hirtelen hátra nézett, vissza a szoba felé, hogy nem látta-e meg valaki? Aztán negédes nevetéssel legyintette meg a merész szívvadász arcát.

— Vigyázzon, maga oktondi, még valaki meglát . . .

Egy világ dőlt össze a Balogh István lelkében. Egy világ, vagy egy élet? Amiért ellopta halálraitélt életét a kórházból, amiért utolsó erejét megfeszítve idevánszorgott, minden reményét, hogy a hátralevő pár hónapot legalább méltóvá tegye az elkerülhetetlen elmúláshoz . . . most minden-minden összedőlt, porrá lett, megsemmisült. Felnyögött keserű, kínos jajjal s azzal elengedte a veranda oszlopát. Elindult imbolygó, vánszorgó lépésekkel ki, kifelé ebből a sodomájából nyomoru éltének. Azok ott a verandán rémulően riadtak össze, sikolyukra összeszaladt az egész társaság, ugy bámulták azt a rozoga vázat, találgatva, tolvaj-e, kisértet-e, kóbor szegénylegény-e ?

A ház asszonya kikiáltott erős, parancsoló hangján, de amiben egy kis rémullet is rezgett :

— Eresszéték el a kuttyákat! Hallottátok? Eresszéték el a kuttyákat!

Folyt. köv.

Szent-Iványi Sándor-

NŐK VILÁGA.

Soha.

*Levelek, levelek
hullanak, peregnek.
Peregnek, temetnek
s mindent elfelednek.*

*Költöző madarak
repülnek, szállanak;
elszállnak, elválnak
s új hazát találnak.*

*Tört szivek vérezők,
bús szemek könnyezők
s tán mit se remélők . . .
könnyeznek, véreznek,
epednek, szeretnek . . .
Soha nem felednek.*

Ürmösi Károlyné.

Mrs St. John kolozsvári látogatása.

A kolozsvári Unitárius Nőszövetségnek ritka kedves vendége volt szept. 16—18 napjain Mrs St. John, ki a prágai világkongresszuson mint az Amerikai Unitárius Nőszövetség delegátusa vett részt. 1905-ben járt itt először férjével, ki az első philadelphiai unitárius gyülekezet papja volt; 1910-ben újra itt voltak együtt, hogy a Dávid Ferenc születése 400 éves évfordulóját velünk ünnepeljék.

Azóta hűséges élettársát elvesztette és azután hosszasan nem járt Európában. Két év előtt, midőn az Amerikai és Angol Unitárius Társulatok fennállásuknak 100 éves évfordulóját ünnepelték, átjött az angliai ünnepnapokra.

Szeretetének és rokonszenvének újabb bizonyítéka ez idei látogatása. Szentmiklósné Pákey Márta szép otthonában volt elszállásolva és szept. 17-én szombaton délután a Leányotthonban tiszteletére egy kis összejövetelt rendeztünk, melyen teázás után Szentmiklósné üdvözölte nevünkben és megkértük, hogy beszéljen nekünk munkásságáról.

Ő az Amerikai Unitárius Nőszövetség nemzetközi bizottságának vezetője s évente négyszer nyomtatott lapokon számol be a világ minden táján lakó unitárius és más szabadelvű keresztény asszonyokkal folytatott levelezéseiről.

A prágai kongresszus befejező nőgyűlését választotta most előadása tárgyául és minden szaván látszott, milyen öröm tölti el, hogy e gyűlésen olyan sok különböző nemzet asszonyai gyűltek össze és mindegyik kitartó munkáról és biztató előhaladásról számolhatott be.

E gyűlésen az erdélyi asszonyokat Boros Györgyné, a pestieket Mihalovitsné Jéger Piri képviselte.

A svájci, belga, holland nödelegátusok kulturális feladatokról — utóbbi egy nyaraltatási akcióról is — tettek jelentést; a párisi nőket Madame Loyson képviselte, a dán csoportot, mely csak másfél éve alakult meg, Kirkegard bölcsész felesége. Németországban 3 unitárius csoport van: Frankfurt, Aussig és Köln városokban; első a legnépesebb, — de a kölnit egy kiváló asszony képviseli: Dr. Carola Barth, kit nemrég tisztelt meg a königsbergi egyetem teológiai fakultása a doktori címmel. Nehéz úttörő munkát végez Topliski asszony Bulgáriában, ki tavaly elhalt férje utolsó kívánsága szerint igyekszik az általa alapított unitárius csoportot fenntartani és erősíteni; ugyszintén nehéz viszonyokkal küzd a Rohrer házaspár Jeruzsálemben. A háboru alatt Egyiptomba voltak internálva, most pedig eljövételüket követő napon házuk összeomlott a földrengés következtében.

Legnagyobb lelkesedéssel beszél Mrs. St. John a prágai unitáriusok nagyszerű munkájáról. A Capekné asszony beszámolója volt a prágai nőgyűlés egyik legértékesebb pontja. Az angol nőliga vezetője Miss Brooke Herford saját törekvéseiket ismertetve, felhívta a többi nödelegátusokat a felebaráti szövetség fejlesztésére; az angol nőligák e téren nagyon szépen működnek. Nemrég egy egyedülálló fiatal leány utazott Délafrikán át Uj-Zeelandba s útjának minden állomásán pártfogó és jóindulatu baráti támogatást biztosítottak számára az unitárius nőszövetkezetek.

Mrs Morley a britt nőliga nemzetközi megbízottja külön fel-említette, hogy mennyire meg voltak elégedve az utolsó erdélyi magyar leánnyal, Diószeghy Erzsébettel, ki két évet töltött a Channing House-ban. Miss Herford jelentésében hangsúlyozta, hogy mennyivel kisebb a britt szervezkedés az amerikainál. Az csak 20 éves multra tekint vissza, míg az amerikai asszonyok már 45 év előtt szervezkedtek.

Szól Mrs St. John befejezésül a 20.000 taggal bíró Amerikai nőszövetség nagyszerű munkásságáról. Minden munkaágot külön bizottság vezet s mosolyogva teszi hozzá, hogy mindegyiknek vezetője a maga munkásságát tartja a legfontosabbnak.

A mi szempontunkból az ő munkássága a legfontosabb s hálás szívvél bizonyítjuk, hogy teljes odaadással teljesíti vállalt szép, de nehéz feladatát.

Nőszövetségünk alelnöke, Boros Györgyné mondott nevünkben érdekes előadásáért köszönetet.

Nagy örömünkre szolgált, hogy ez alkalommal a Leányott-

honban láthattuk vendégül, mert ennek sorsát különösen a szíven viseli.

Nagyon emelte az összejövetel hangulatát, hogy egy kedves angol házaspárt Mr és Mrs Evanst szintén vendégül láthattunk. Ők is örvendtek, hogy alkalmuk volt itt megismerni Mrs St. John, kinek neve a nemzetközi unitárius érintkezésben immár fogalom. A prágai kongresszus egyik erdélyi résztvevője azzal a benyomással jött haza, hogy Mrs St. John ma a legkiválóbb unitárius asszony.

l. a.

oo

Külföld.

Szabadelvű vallásos kongresszus Prágában.

Az emberi életnek egészséges fejlődéséhez hozzájárul az, hogy az ember egyfelől ragaszkodik a *multban* megérlett drága értékekhez, másfelől pedig iparkodik folytonos eleven erővel *új* értékeknek és igazságoknak a megismerésére és megbecsülésére. A jelenben élő emberi arc tehát egyfelől hátra, másfelől előre-tekint s ez óvatos eljárása menti meg az egyoldaluságtól és ferde léttől. Sajnos, társadalmi és általában közösségi életünkben nem ilyen egyszerű a dolog, mert a legtöbb emberi intézmény egyoldalú s azért találkozunk az u. n. *konzervatív* és *liberális*, sokszor egyoldalú törekvésekkel.

A világháborút befejezése után a szabadelvű (liberális) törekvések számlájára írták, mint amelyben a legmodernebb eszközöket vették figyelembe az emberirtás szempontjából s egyes országoknak katasztrófája (szerencsétlensége) is a liberális szellemű mozgalmak és ténykedések eredményeként volt feltüntetve. Így aztán a konzervatív irányok, melyek a mult értékeinek kizárólagosságát hirdették a jelen újító törekvésekkel szemben, mindenféle elementáris erővel léptek fel s ma — azt mondhatnók — a konzervatívizmus uralja a világot.

Természetes azonban, hogy az élet egésze megköveteli a *haladást* is s így a szabadelvű törekvéseknek meghalniuk még akkor sem lehet, ha gyenge életerővel rendelkeznek.

Az a szabadelvű vallásos kongresszus, amit az idén szept. 4—8 napjain Prágában tartottak főként az angol és amerikai unitáriusok irányítása mellett, arra volt hivatva, hogy a vallást illetőleg a fejlődést és a fejlődés előmozdítására az egyéni lelkiismereti szabadságot s mindezek létesíthetésére az egyes nemzetek határain kívül is a szerveződést, illetve a testvéri-jobb nyújtását lehetővé tegye.

Épen Prágában — ugylátszik — azért tartották, hogy az ottani nemzeti egyháznak a törekvéseit, melyek az egykori huszita-

mozgalmak folytatásaként egyházi és vallási fejlődést jelentenek, megvalósítani segítsenek. Az sem volt másodrendű cél, hogy azt a növekvő és erőteljes unitárius mozgalmat, amelynek az irányítója és pedig szorgosan dolgozó és lelkes irányítója Dr. Capek és felesége, kifejlődésében bátorítsák és támogassák.

Amint Dr. W. H. Drummond a kongresszus titkára mondta, a cseh nemzeti egyháznak prágai püspöke, a néhai *Dr. Farsky*, aki nem régen halt meg, teljes erejével működött közre, hogy ez a kongresszus létrejöheszen, melyet ő maga már meg sem érhetett.

A kongresszus hivatalos címe: „A szabad keresztény és más vallásos liberálisok nemzetközi kongresszusa“ volt s azon az idegen vendégek névjegyzéke szerint 14 ország polgárai közül mintegy 146 delegátus vett részt. Legtöbben Németországból (37), ahonnan kiemelendő prof. Baumgarten, Rudolf Otto, Martin Rade és Niebergall neve, akik mindannyian legalább is európai híri kiválóságok. Számszerint következett Anglia (28), akik közül T. Rhondda Williams felejthetetlenül szép előadást tartott egy nyilvános összejövetelen, ahol kb. 1300-an vettek részt. Amerika 3-ik helyen állott (24), akik közül Dr. R. Shippen, aki a kongresszus előtt minket is meglátogatott itt Erdélyben, beszélt a nemzeti egyház templomában s Dr. Bradley chicagói unitárius lelkész mondott nagyon de nagyon hatásos rövid beszédet a liberális mozgalmat illetőleg. Hollandia, Magyarország, Franciaország, Svájc, Dánia, Belgium, Itália, India, Délafrika, Palesztina volt képviselve még s Romániából mi erdélyi unitáriusok 13-an vettünk részt a kongresszuson. (Bartha Miklós, Dr. Boros György és felesége, Gálfalvi Sámuel, Gálfi Lőrinc, Dr. Kiss Elek, Kovács Kálmán, Lőfi Ödön, Marosi Albert, Pethő István, Simén Domokos, Dr. Varga Béla, Zoltán Sándor.)

A vendégek nagy része a Hotel Beranek (Fehérbárány vendéglő) c. vendéglőben s más részük intézetekben volt elhelyezve s talált kényelmes lakást. Az étkezés lehetőleg mindig együtt volt s együtt voltunk a nemzeti színházban is, hol a kongresszus tiszteletére Smetana nemzeti muzsikusként egyik darabját adták elő (Az eladott menyasszony). A Radio palace-ban a város adott egy esti bankettet a kongresszus tagjainak a tiszteletére s arról is gondoskodás történt, hogy a tagok villamosokon megtekinthessék Prága nevezetességeit s főként a várat és épületeit.

Csaknem minden előadás a Representations-House-ban volt. Ez a gyönyörű épület előadói termekkel általában előadások tartására van építve, amire természetesen minden valamire való városnak szüksége volna.

A kongresszus maga 5 napig tartott, vasárnap (szept. 4.) kezdődött s csütörtökön ért véget. Vasárnap d. e. a cseh nemzeti egyház templomában volt egy szép istentisztelet, hol Shippen és Drummond urak mondtak üdvözlőt s egy félórával későbbi kez-

dettel tartottak Capekék istentiszteletet a Representations-Hause-ban, mivel nekik templomuk még nincsen.

Este 7 órakor nyitotta meg a kongresszust az említett épület nagytermében mintegy 1200 ember előtt Prasek Ferdinand cseh képviselőházi tag. Az ott levő nagyszabású orgonán hatalmas orgonajátékot produkált egy ifju ember s aztán elhangzott a megnyitó mellett a különböző országok képviselőinek az üdvözlője. A magyarországi unitáriusok üdvözlőjét Józán Miklós püspöki vikárius, a romániai (erdélyi) unitáriusokét pedig Dr. Boros György egyh. főjegyző tolmácsolta. Az üdvözlője után hangos taps nyilvánult meg minden esetben. A köztársasági elnök is üdvözölte a kongresszust, melynek ő is megelőző esetekben nagyon szorgalmas és tekintélyes tagja volt.

Hétfőn fél 10-től fél 11-ig a kongresszus nagy halottjai szellemének áldozott, Heering leideni tanár néhai Dr. Roessingh leideni egyetemi tanárról, volt elnökről emlékezvén meg; *Viénot* francia tanár néhai Roberty párisi papról szólván, Dr. Drummond Dr. J. E. Carpenterre emlékezvén s Prochazka cseh püspök néhai Dr. Farsky tevékeny alakját állítván a kongresszus elé.

11-től fél 1-ig „Mit köszönhet az élet szellemi magyarázata és az Isten fogalma a bölcséletnek és lélektannak?“ c. tételről felolvasott Kozák prágai tanár, Dr. Wijngaarden holland professzor és Dr. Varga Béla teol. tanárunk.

D. u. előadás volt még Comeniusról, a nagy nevelőről, aki annak idején Magyarországon is huzamosabb ideig tartózkodott s a csehszlovák nemzeti egyház létesüléséről; este meg a színházba mentünk.

Kedden fél 10-től fél 11-ig egy francia előadást hallgattunk meg Wagner Károlyról, mint vallási úttörőről a modern Franciaországban s fél 11-től fél 1-ig istentisztelet, vallásos kultusz s hagyományos formái a modern szükséglethez viszonyítva címen felolvasott Dr. Kovar cseh prof., Tschirn Wiesbadenből s Rev. F. H. Vaughan Angliából, amely tárgyhoz, bár megbeszélés tárgyát képezte, az idő előhaladottsága miatt csak Dr. Rudolf Otto marburgi tanár szólott hozzá nagy érdeklődés közepette.

D. u. Husz Jánosról volt egy előadás s este pedig Capek elnökte mellett egy nyilvános gyűlés tartatott mintegy 1300 ember jelenlétében a Slavonic Island-on, hol Dr. Bradley, Niebergall, Rev. T. Rhondda Williams és Stejskal cseh püspök beszéltek, miközben igen szépen énekelt is a hatalmas közönség. Igen érdekes volt az utolsó ének, amikor a nemzeti dalukat, azaz a himnuszt énekelték, amelynek a végén „Azt mondják, nem adnak engem galambomnak“ dallamára zengettek el valami cseh szöveget. Mi magyarok nagy derűtséggel hallgattuk ez utolsó akkordokat.

Szerdán fél tíztől fél tizenegyig Dr. Baumgarten kielieki tanár tartott előadást az egyéniség és társas szellem a protestáns egyházakban címen. Fél 11— fél 1-ig a modern vallásos nevelésről olvasott fel Dr. Carola Barth német igazgatónő, Dr. Capek

prágai unitárius lelkész és a hozzászólásokat bevezette az angol Miss Drummond, kit követett Niebergall német professzor s majd Dr. Kiss Elek dékán s még egy páran.

D. u. a város megtekintése csoportosan villamoson.

Este volt a Radio palace-ban a nagyszabású bankett, mely után a közönség a karzatokra vonult s ott fogyasztotta el a feketét és baráti társalgást folytatott.

Csütörtökön fél 10— fél 11-ig a demokratikus eszméknek és a nemzetközi viszonyoknak a vallásos felfogásra gyakorolt hatásáról előadott Dr. Auer bostoni tanár és Fritze kölni lelkész. Fél 12-től 1-ig a kongresszuson résztvevő egyházakhoz küldendő határozatot állapították meg s intézkedések történtek a jövő kongresszusra vonatkozólag, valamint köszönetet nyilvánítottak a jelen kongresszust teljes sikerhez vezető minden résztvevőnek és közreműködőnek.

D. u. 2 órakor a nők megkoszorúzták a köztársasági elnök feleségének a sírját (Masarykné), aki unitárius volt.

5 órakor a szabadelvű keresztény nők nemzetközi egyesülete tartott összejövetelt, hol a mi részünkről beszámolt Dr. Boros Györgyné unitárius nőszövetségi képviselőnk.

Fél 8-kor az ifjusági gyűlést tartották meg, melyen Budapestről Kiss Jenő orvostanhallgató s tőlünk Pethő István és Simén Domokos lelkészjelöltek vettek részt.

Még azt említjük meg, hogy a kongresszus vezetőelnöke hétfőn a német Dr. Rade tanár, kedden a holland Broekman, szerdán a francia Wantier d'Aygaliers, csütörtökön az angol A. Hall lelkész volt.

A kongresszus tagjai a szeretet szellemében érintkeztek együtt s a jóbarátság érzése mellett azzal távoztunk el és jöttünk haza, hogy részint a határozatok, részint a személyes érintkezések új erőt jelentenek a szabadelvű vallás-erkölcsi élet fejlődésében.

Jövőben foglalkozunk még a kérdéssel.

Dr. K. E.

Az ottfontalanok.

Az elmúlt nyáron autón egész Kaliforniát beutaztam. Erdélyt gyalog barangoltam be, Angliát biciklivel hátáról vettem szemügyre: Amerikához, ehhez a rengeteg darab földhöz, az ember autó nélkül ne merjen hozzá kezdeni. Csehétfalvától Tarcsafalva félóra járás; itt Kaliforniában egy napig kellene gyalogolnod a szomszéd városig, ami autón csak félóra hajtás.

Kalifornia a világ egyik legszebb része; hegymászóknak hegyek, uszóknak tengeröblök, kertészeknek, földműveseknek termékeny talaj. S mégis annyi ok a szomoruskodásra.

Nyár derekán, esőző télen, a végetlen utakon rongyos, éhezett munkások csapatja. Battyu a hátukon, egy falat kenyér, vedlett pokróc a batyuban. Estétájban az útszélen alszanak. Reggeltől estig arra várnak, hogy valami jószívű vagy elunatkozott gépkocsis elvigye őket a szomszéd városig. A szomszéd városban

munkát keresni szanaszét kóborolnak. „Sajnálom, nem segíthetek“, — az ajtó becsapódik s ők már mehetnek is tovább.

Ezek az úgynevezett „évszakos munkások“. Santa Cruz városában nagy tavaszi építkezés folyik; segítő kezekre van szükség. Két hónap alatt a munka elfogy a dolgos kezek nyomán; az oda-csődült ezernyi dolgozó munkanélkülivé válik. San Franciscoban a városi hatóság az utcákat javíttatja: a vándor munkások San Francisco-felé vészik utjukat. Pénzüik vonatra nem telik: gyalog vándorolnak. Mikor ennek a munkának is végére jutnak, a holnap s a ma gondja újra fenyeget. Várostól városig mennek, éheznek, koldulnak. Végre augusztus közepe táján a határtalan kiterjedésű gyümölcsösökben újra munkát találnak. De ez a munka nem tart örökké.

Ezeknek az embereknek se hazájuk, se családjuk. A fiatal lengyel téglavető, akit egy jó darabig elvittem, keserűen örvendezett: Milyen jó, hogy soha meg nem házasodtam! Útszéli öröm, kikönyörgött, kierőszakolt, pillanatnyi részegülés: ennél többet az élet számukra nem hozott.

Soha még annyira boldog nem voltam, hogy Erdélyben mi még mindig falvakban élünk, mint itt Kaliforniában, mikor az évszaki munkások nyomorúságos sorsát gondoltam végig. Nálunk is vannak szegények, de az ő sorsuk kicsi panasz ezekéhez képest. A mi Szegény Jancsink tele kanállal eszik otthon. „Nem hagyhatjuk éhen veszni, ő is hozzánk tartozik!“ — a falu érzi azt. Ezek az emberek senkihez sem tartoznak, gondjukat senki sem viseli. Ha megbetegednek, lábukat törik, gyomrukát rontják (a sok koplalástól), ki sem ápolja őket; ott halhatnak meg az utszélen. A munka-adók alkalmazzák őket ameddig a munka tart: hogy mi történik velük *azután*, azzal senki sem törődik.

Tudom, hogy fiatal legények, itt és ott a mi hegyeink között, a városba vágynak. De tudjátok-e, fiatal legények, hogy a városban ti magatok erején álltok vagy buktok? Tudjátok-e, hogy a városban az emberek idegenek, s egymás terhét soha-soha nem hordozzák? Tudjátok-e, hogy Angliában, Németországban, mindenfelé az ipari államokban milliók éheznek munka nélkül? Vegyétek eszetekben, *a falu egységét föl ne bontsátok. Hanem ha vágytok több színű életre, változatosabb tennivalókra, szabad időre, öröme és vigasságra, azt igyekezzetek a falutokban megvalósítani.*

Amerika kitagadottjai, a munkanélküli, vándorló munkások, ugyan szeretnék, ha valami valótlanul boldog hajnalon arra ébrednének, hogy *hazaértek*. Ti ma még otthon vagytok: el ne hagyjátok a biztos fészket. Hanem kezdjétek hozzá és építsetek tágasabb, napfényesebb, boldogabb lakot. Ha az egész falu összefog, benzingéppel fogtok szántani, aratni, s ami időtök fölszabadul a terhes munkától, azt öröme, vigasságra, tanulásra, színjátszásra, írásra és olvasásra fordíthatjátok. Népházak, könyvtárak, műkedvelő színházak, séta és játszó terek, úszodák, műhelyek, öntözött

kertek és gyümölcsösök — teremtetek szebb, emberibb műveltséget kis faluitokban, mint amit ma a városokban a széthuzás, egyéni haszon-keresés, a romlás felé hajt.

Kalifornia, augusztus.

Balázs Ferenc.

oo

Egyleti élet és munkásság

Dávid Ferenc Egylet gyűlése az udvarhelyi körben.

Az udvarhelykörü D. F. Fiókegylet aug. 14-én d. u. tartotta meg rendes évi ünnepélyes közgyűlését Homoródszentpéteren. Az idő kedvező volt. A közgyűlés szépen sikerült. Az érdeklődés és buzgóság nagy közönséget hozott össze. Alig szóltal meg az ünnepélyre hívó harang szava, csakhamar megteltek az ősrégi templom padsorai, valamint ez alkalomra betett padok és székek s a későn jövők és a helybelyiek egy része a szép rendben tartott cinteremben foglalhatott helyet. Istentiszteleten ifj. Kádár Lajos vargyasi segédlelkész imádkozott és prédikált, az énekvezetői tisztelet Pálffy Ákos szentpáli énekvezér látta el. Elnöki megnyitót tartott Ürmösi József, intvén a gyülekezetet, hogy a Péter apostoli erős hitet, melyről torony- és templomjavító és más kulturális munkával bizonyosságot tett, továbbra is tartsa meg. Mély hatást keltett Péter Lajos gimnáziumi tanár felolvasása, melyben ismertette a kereszturi gimnázium történetével kapcsolatosan az udvarhelykörü egyházközségek szerepét s a két Homoródmenti népének áldozatos építő munkáját, figyelmezteti a közönséget, nehogy végzetessé váljék a tanítási kedv ellanyhulása, végül felhívja az eklézsiákat és nőegyleteket, hogy jelöljék ki a jövő diákjait és segítseriek a szükségesek előteremtésében. Szólót énekelték: Pálffy Margit, Pálffy Á. harmonium kísérete mellett és Kiss Károly vargyasi énekvezér. Szavaltak: Barra Jolánka, Máthé Zsuzsa, Pálfi Eszter, Hadházi Balázs és Jobb Ferenc székely ifjak és Simén Domokos papjelölt. Titkári jelentését az egyházközségi tagozatok munkájáról felolvasta Sigmond József lelkész. Műsor után a hivatalos rész következett. Előadattak a könyvtári és pénztári jelentések, melyekkel kapcsolatosan a gyűlés elhatározta, hogy a rendelkezésére álló pénzzel vásárolandó és egyházközségi tagozatoktól bekérendő újabb művekkel felrissziti a könyvtárt. Majd a tisztujítás következett. A meg-ejtett választás Pál Ferencet, a kör köztisztületben álló tb. esperesét állította a Fiókegylet élére elnökül; alelnökök lettek: özv. Kissné Kisgyörgy Berta és Kiss Károly; titkár Bálint Ödön; pénztárnok: Bálint Albert. Ünnepély után közös vacsora s este az ifjuság tánca tette teljessé a sikert, melynek eléréséért az elnökség mellett elő-készítésben és rendezésben Bedő Miklós szentpéteri lelkész fejtett ki buzgó munkát.

S. J.

Jelentés a „Nagyajtai Unitárius D. F. E. Nőszövetsége“ 2 évi működéséről. 1925. november hó 29-én az unitárius felekezeti iskolában Taar Géza lelkész tartalmas szabadelőadás keretében ismertette nagyszámu hallgatóság előtt a Nőszövetségek célját és fontosságát s fölhívására megalakult és azóta folyton gyarapodik Egyesületünk. Az 1925—26. egyleti évben tartott az egylet 11 rendes és egy bezáró diszgyűlést. Évi tagsági díjat 10 leuban állapította meg a közgyűlés. Az egyleti gyűléseken fölolvadások, szavalatok, énekduettek és karénekek hangzottak el. Minden összejövetel egyházi énekekkel és imával kezdődött, ugyancsak ezzel fejeződött be. Falusi asszonyaink megszerették ezeket az összejöveteleket és szívesen vettek részt fölolvadásokkal és szavalatokkal s énekszámokkal. 1926. máj. 16-án a templomban tartottuk bezáró diszgyűlésünket nagyszámu közönség jelenlétében. 1926—27. egyleti év 1926 okt. 31-én kezdődött. Az összejövetelek ideje és helye s a tagsági díjak, ugyanazok, mint a megelőző egyleti évben. A szellemi irányítás azonban most ez évben már nemcsak szórakoztató, hanem tanító, oktató, ismeretnyújtó előadásokat is vett föl programjába. Ez évben a nevelés köréből vett fontosabb kérdésekről voltak szép tanulságos fölolvadások. Karácsony második napján este szindarabbal egybekötött táncmulatságot rendezett a Nőszövetsége. Az egyleti év folyamán a Nőszövetsége kebelében megalakult egy 30 tagból álló női énekkar, mely az egyházköri esperesi vizsgálat alkalmával, valamint Husvét második napján a d. e. istentisztelet alkalmával szép énekszámokkal mutatkozott be a közönség előtt. Az év folyamán a Nőegylet elhatározta, hogy egy szép gyászlobogót fog beszerezni, a tagtársak, vagy azok családjában előforduló temetési szertartásokon való testületi megjelenéséhez. Május 29-én szintén a templomban tartottuk egyleti évünk bezáró diszgyűlését. Nagyajta, 1927. Taar Gézáné titkár.

A firtosmartonosi Unitárius Nőszövetsége március hó 13-án, 27-én és április hó 3-án tartott összejövetelt. Május hó 1-én pedig záróünnepélyt rendezett, a nyári munkaidőre beszüntetvén előadásait. Már odafejlődött nőszövetségünk tagjainak munkakedve, hogy maguk keresnek, vagy kérnek szebbnél-szebb épületes és tanulságos anyagot. Így az önművelés terén elértük, amire célzottunk, hogy leányaink és asszonyaink szeretnek olvasni és előszertettel készülnek az előadásokra. Jövő munkánk kitűzött célja könyvtárunk beállítása. A firtosmartonosi nőszövetsége is, mint egyesület, minden tagjának összetartása és egymást kiegészítő működése által tudott a mai szép, példás nivóra emelkedni. Tudjuk, hogy sok helyen nem is tudják e szervezetet megalakítani, mert nincs meg az egymást megértő és egymást kiegészíteni tudó jóakarat. Mi — Istennek hála — kezdettől fogva megértettük és magunkévá tettük a munkás szeretet követelményeit. Egyrészt magunkat műveltük, másrészt jöttezni iparkodtunk. Nem riadtunk vissza, ha néha nehézségek is mutatkoztak, nem kívántunk egymás fölé helyezkedni, hanem mindenki a maga tudása és körülményeihez mérten

gona költségeire. Hálás köszönetünket nyilvánítjuk a testvéri szeretettel nyújtott szíves adományokért.

Hymen. Örömmel halljuk és adjuk tovább a kedves hirt, hogy Lőrinczi László kadácsi lelkészársunk és Szolga Iluska, Dr. Szolga Ferenc kereszturi tanárunk bájos leánya, házasságot kötöttek. — Alábbi lelkészjelölt, illetve külföldi akadémista kollégáink szintén az egyedüli helyes utat választották, mikor Balázs Ferenc Frederickson Christint Berkeley Californiából, Ekárt Andor Pálffy Sárkát Szabédról, Kövári Jakab Pálffy Margitkát Homoródszentpálról és Simon Domokos Botár Annuskát Torockóról maguknak élettársul választották és eljegyezték. Fogadják mindnyájan az Unitárius Közlöny szerkesztőségének gratulációit és jókívánatait.

Balázs Ferenc, immár ötödik éve távollevő akadémitánkról halljuk a hirt, hogy a Master of Theology fokozatot megszerezve a Pacific Unitarian School of Theology intézetnél, most világkörüli utra indul. Utba ejti Japánt, Kinát és Indiát, hol szabadelvű testvéreinket fogja meglátogatni, egyuttal gyakorlati tapasztalásokat szerezvén a munkásmozgalmak, szociális kérdés és szegényügyi problémák állásáról ama keleti országokban. Az unitáriusokkal összeköttetést fenntartó egyesületeknek, így a Brahma Somajnak Indiában és a Free Christian Movementnek Japánban az erdélyi unitáriusok üdvözlőit fogja tolmácsolni Püspök urunk engedélyével. Látogatásairól és tapasztalatairól rövid cikkekben fog beszámolni az Unitárius Közlöny hasábjain, mit mindnyájan örömmel várunk.

Halálozások. Csehétfalvi *Ambrus Gergely* nyug. posta- és táviráda-felügyelő, egyházi tanácsos életének 80-ik évében, jul. 9-én örök álomra hunyta le szemeit s vele egy munkás és kedves, szerény unitárius, jóakaratu és egyházát melegen szerető emberrel kevesebb lett. Emléke legyen áldott, pihenése csendes. — Özv. id. *Péterfy Sándorné* szül. Göncz Zsuzsánna 86 éves korában szept. 3-án Nagyajtán elhunyt. Péterfy Albert egyh. tanácsos afia édesanyját siratja benne. A megboldogult pihenése legyen csendes. — Bölöni id. *Tana Albert* ny. körjegyző 68 éves korában szept. 8-án Bölönben jobblétre szenderült. Nyugodjék csendesen. — Tordátfalvi *Derzsi Domokos* nyug. áll. tanító, egyh. tanácsos 74-ik életévében szept. 23-án Tordán meghalt. Emléke legyen áldott. Tordátfalvi *Nemes József* nyug. alezredes szept. 24-én Kolozsváron bevégezte életét. Pihenése legyen csendes, emléke áldott. A hátramaradt fájdalmas szívű rokonoknak részvétünket nyilvánítjuk.

A D. F. fiókegyetek vezetőségét kérjük, hogy évi működésükről minél hamarabb küldjék be jelentéseiket az Egylet központi vezetőségéhez.

Hirdetés. A Kolozsvári Árvaleánynevelő Otthonban, amely 1872-ben alapított azzal a céllal, hogy ott 5—18 éves árvaleánygyermek gondos felügyelet mellett nevelést, elemi oktatást és különféle kézimunkákban szakoktatást nyerjenek, a lányokak elhelyezése folytán több hely üresedett meg. Felhívjuk erre a körülményre a magyar társadalom figyelmét s különösen a lelkész ura-

kat kérjük arra, hogy sziveskedjenek a gondozás nélküli magyar árvalányok gyámjainak figyelmét árvaházunkra felhívni. A felvétel folyamodvány alapján történik, amelynek mellékletei a következők: 1. az árvaleánygyermek életkorát igazoló születési anyakönyvi kivonat. 2. az árvagyermek iskolai bizonyítványai. 3. az árvaleánygyermek élő szüleinek illetve gyámjának állampolgársági bizonyítványa. 4. a szülőknek, illetve a gyámnak nyilatkozata, amelyben kijelenti, hogy a gyermeknek az árvaházba való felvételébe beleegyezik, magát az intézet alapszabályainak aláveti, szülői jogait az árvaház igazgatóságára ruhazza mindaddig, ami a gyermek az intézetben marad. 5. az árvaleánygyermek himlőoltási, illetve újraoltási bizonyítványa. 6. orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek egészséges, intézetbe felvehető. 7. az árvaleány elhalt szüleinek halálozási anyakönyvi kivonata. Kellően felszerelt kérvényeket Nagy Jenő titkár címére, Calea Dorobanților 54. szám alá kell intézni.

Múlt számunkban felteft bibliai kérdésekre

beérkezett összesen 11 válasz. Ezek közül helyesen feleltek mind a tíz kérdésre négyen: Bencédi Iona és Nagy Emma Alsóboldogfalváról, Graef László és Márkos Jenő Kolozsvárról. A többi hét válasz nem minden kérdésre felelt helyesen s így a könyv kisorsolásában ezek nem vehettek részt. Mégis kell említenünk Fazakas Józsefet Kolozsvárról, aki 8, és Nagy Zoltánt szintén Kolozsvárról, aki 7 kérdésre felelt meg helyesen. A négy helyesen megfelelő között egy sorsolóbizottság; Mrs. T. B. Ewans, Br. Dioszeghy Erzsébet, Dr. Kiss Elek, sorsot húzván, a könyvjutalmat Bencédi Ilonának ítélte oda. Kérjük jelenlegi pontos címét beküldeni, hogy a könyvet elküldhessük.

Ujabb kérdések:

1. Hol van megírva a tíz parancsolat?
2. " " " a Miatyánk?
3. " " " József és testvérei története?
4. " " " az irgalmas samaritanus cselekedete?
5. " " " a Salamon itélete?
6. Ki volt a megtérést hirdető próféta, ki Jézus utját előkészítette?
7. " " Czirénei Simon?
8. " " Amos és mi volt eredeti foglalkozása?
9. " " Mikeás és hol volt eredeti lakóhelye?
10. Milyen országok terültek el Palestina körül az ótestamentum történeti idejében?

Fenti kérdések megfelelői közt egy szép könyvet fogunk kisorsolni. Gyerekek, mindig olvassátok el a Bibliában egészen azt, amire felelni akartok.

Feleletek Szent-Iványi Sándor lelkész, Unitár. Collegium, Cluj, címre küldendők.

Alapítói díj 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny” ingyen jár!

Szerkesztik: Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffy Márton, Szent-Iványi Sándor, Dr. Varga Béla.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akiak a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egyelet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapítódíj 500 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztárhozhoz küldendő.

Nyomatott „Corvin“-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.